

Folkhögskolans pedagogiska personal

— 2019

FÖRORD

Fram till 1994 ingick folkhögskolans pedagogiska personal i Skolverkets "Lärarregister" och insamlingen av statistik hanterades av SCB på uppdrag av Skolverket. 2009 återupptogs insamlingen av SCB på uppdrag av Folkbildningsrådet. Slutligen övergick statistikansvaret för folkhögskolan och därmed helhetsansvaret för insamlingen till SCB 2018.

Den insamlade statistiken utgör underlag för jämförelser med övriga behörighetsgivande utbildningar, för Folkbildningsrådets samlade bedömning och som underlag i den fortlöpande uppföljningen av kvalitén i den allmänna kursen.

Befattningar som ingår i insamlingen är lärare, annan pedagogisk personal som skolledare, studie- och yrkesvägledare samt skolkuratorer.

Två nya befattningar tillfördes i 2019 års insamling:

1. pedagogisk assistent
2. pedagogisk resurs.

Uppgifterna avser all personal inom dessa befattningar som var verksam på skolan den 15 oktober.

Personal som enbart var verksamma inom kort kurs rapporteras om deras tjänsteomfattning motsvarade minst 40 procent av en heltidstjänst.

INNEHÅLL

Den pedagogiska personalen	6
Fler lärare möter en växande verksamhet	6
Fler kvinnliga rektorer.....	7
Fler utlandsfödda.....	7
Lärarexaminerade i allmän kurs	8
Lärarexaminerade i särskilda kurser	9
Jämförelse med andra skolformer	9
Tjänstgöring utifrån befattning	10
Personalens ålder	11
Anställningsformer	12
Folkbildningserfarenhet	12
Ämnesinriktningar för undervisande personal	13

SAMMANFATTNING

Antalet personer som rapporterades i insamlingen var 4 951, varav 4 777 i tjänst. 174 personer var tjänstlediga, föräldralediga eller sjukskrivna.

Två nya befattningar tillkom i 2019 års insamling:

- Pedagogisk assistent – stödperson för vilken skolan får särskilt utbildningsstöd från Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM). Den pedagogiska assistenten används för ökade undervisningsinsatser i verksamhet med deltagare med funktionsnedsättning.
- Pedagogisk resurs – övrig pedagogisk personal.

De två nya befattningarna utgjorde sammanlagt sju procent av den totalt rapporterade pedagogiska personalen.

83 procent av den pedagogiska personalen var lärare, jämnt fördelat mellan könen (59 procent kvinnor och 41 procent män).

14 procent av lärarna var liksom föregående år födda utomlands. Av den pedagogiska personalen totalt var också 14 procent födda utomlands, vilket är en ökning med en procentenhet mot föregående år.

I den behörighetsgivande allmänna kursen hade 71 procent av lärarna lärarexamen. De examinerade fördelade sig på 21 procent med folkhögskollärarexamen och 50 procent med annan lärarexamen.

Andelen lärarexaminerade totalt minskar med sex procentenheter mot 2018. De två nya befattningarna som börjat samlas in bidrar till minskningen.

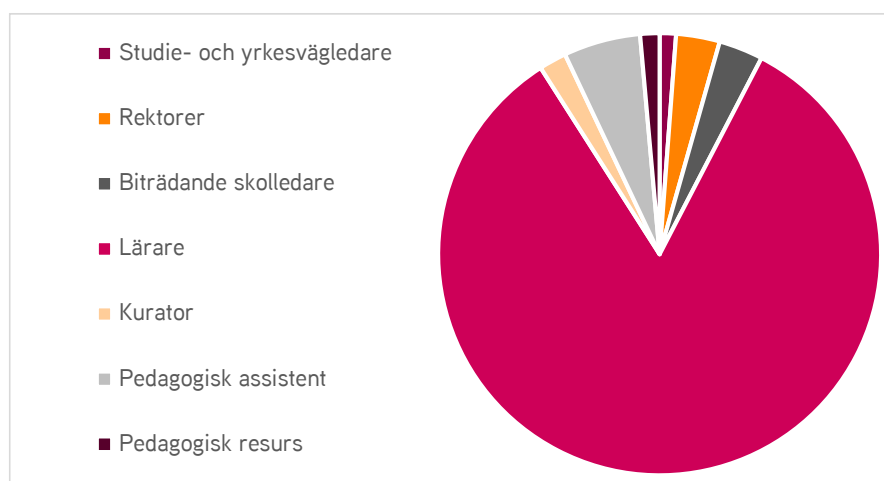
Medelåldern för lärare och den samlade pedagogiska personalen har stigit med ett år till 48,6 år sedan föregående mätning.

Den pedagogiska personalen

Fler lärare möter en växande verksamhet

Den rapporterade pedagogiska personalen ökade totalt med två procent 2019 i jämförelse med de befattningar som rapporterats tidigare år¹. Det motsvarar en ökning med 72 personer jämfört med 2018.

83 procent av den totalt rapporterade personalen 2019 var lärare, jämnt fördelat mellan könen, 59 procent kvinnor och 41 procent män.

Biträdande skolledare hade också en relativt jämn könsfördelning, medan befattningarna studie- och yrkesvägledare samt kuratorer dominerades av kvinnor.

Tabell 1 Andel (%) per kön och antal per befattning och år

	2017			2018			2019		
	Man	Kvinna	Antal	Man	Kvinna	Antal	Man	Kvinna	Antal
Studie- och yrkesvägledare	11	89	47	13	87	54	8	92	59
Rektorer	54	46	153	54	46	162	52	48	158
Biträdande skolledare	48	52	127	48	52	154	48	53	160
Lärare	42	58	3 431	41	59	4 081	41	59	4 127
Kurator	16	84	62	18	83	80	17	83	99
Pedagogisk assistent	-	-	-	-	-	-	27	73	278
Pedagogisk resurs	-	-	-	-	-	-	33	67	70
Total	42	58	3 820	41	59	4 531	40	60	4 951

¹ Pedagogisk assistent och pedagogisk resurs som tillkom i 2019 års insamling ingår inte i jämförelsen.

Fler kvinnliga rektorer

Rektor var den enda befattning där män var i majoritet. I årets uppföljning ökar andelen kvinnliga rektorer med två procentenheter till 48 procent. Detta är den jämnaste könsfördelningen i hela insamlingen.

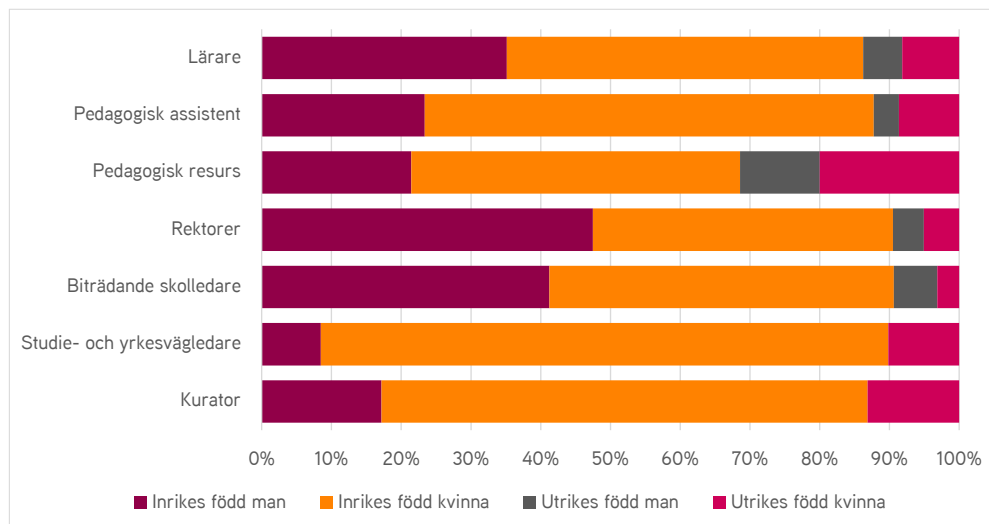
Fler utlandsfödda

I takt med att deltagare födda utomlands ökar i verksamheten sker också en ökning inom personalen. Andel utrikes födda deltagare i folkhögskolans allmänna kurs 2018 utgjorde 46 procent och i särskilda kurser 17 procent.

Tabell 2 Andel (%) per födelse land och antal per befattning och år

	2017			2018			2019		
	Födda i Sverige	Födda utomlands	Antal	Födda i Sverige	Födda utomlands	Antal	Födda i Sverige	Födda utomlands	Antal
	Studie- och yrkesvägledare	91	9	47	89	11	54	90	10
Rektorer	90	10	153	91	9	162	91	9	158
Biträdande skolledare	94	6	127	92	8	154	91	9	160
Lärare	88	12	3 431	86	14	4 081	86	14	4 127
Kurator	90	10	62	90	10	80	87	13	99
Pedagogisk assistent	-	-	-	-	-	-	88	12	278
Pedagogisk resurs	-	-	-	-	-	-	69	31	70
Total	88	12	3 820	87	13	4 531	86	14	4 951

Utrikesfödda har ökat med en procentenhet två år i rad och utgjorde fjorton procent av den totala personalen. De flesta arbetade som lärare. Andelen män födda utomlands ökade i befattningen biträdande skolledare. Kvinnor födda utomlands utgjorde en betydande andel av grupperna kuratorer, pedagogiska resurser – lärarassistenter utöver de som finansieras med särskilt utbildningsstöd.

Figur 1 Andel personalkategorier per befattning

Lärarexaminerade i allmän kurs

I den behörighetsgivande allmänna kursen hade 71 procent av lärarna lärarexamen, varav 21 procent hade folkhögskollärarexamen och 50 procent annan lärarexamen.

Tabell 3 Undervisande i Allmän kurs andel (%) per befattning och antal totalt

	Folkhög- skollärary- examen	Annan lärar- examen	Annan högskole- examen	Annan utbildning med anknytning	(okänd)	Antal
Studie- och yrkesvägledare	13	7	67	13		15
Rektorer	20	40	27	13		15
Biträdande skolledare	25	51	13	9	2	45
Lärare	21	50	15	9	5	2 052
Kurator		5	74	21		19
Pedagogisk assistent	2	5	13	25	55	195
Pedagogisk resurs	2	17	14	29	38	42
Total	19	45	15	11	10	2 383

Bland de biträdande skolledarna var andelen med pedagogisk lärarexamen högst – hela 76 procent.

Lärarexaminerade i särskilda kurser

I de särskilda kurserna hade 45 procent av lärarna lärarexamen, varav tio procent hade folkhögskollärarexamen och 35 procent hade annan lärarexamen.

Tabell 4 Undervisande i Särskild kurs andel (%) per befattning och antal totalt

	Folkhög- skollärar- examen	Annan lärar- examen	Annan högskole- examen	Annan utbildning med anknytning till en högskola	(okänd)	Antal
Studie- och yrkesvägledare			50	50		2
Rektorer	20	60	7	13		15
Biträdande skolledare	10	44	28	10	8	39
Lärare	10	35	29	19	7	1 957
Kurator			78	11	11	9
Pedagogisk assistent		1	9	30	60	106
Pedagogisk resurs	13			37	50	8
	10	33	28	19	10	2 136

Jämförelse med andra skolformer

Den allmänna kursen är den kurstyp som baserat på syfte och ämnesinriktning närmast kan jämföras med annan högskoleförberedande utbildning som gymnasieskolan och komvux. Liksom i komvux är folkhögskolans deltagare som regel äldre än studerande i gymnasieskolan.

Tabell 5 Anställningslag och heltidstjänster läsåret 2018/19

		Gymnasiet	KomVux	Allmän kurs
Totalt	Personal	39 258	5 552	2 052
Antal	därav tjänstgörande	37 854	5 425	2 052
Andel (%)	Kvinnor	53	68	61
	Män	47	32	39
	Födda i Sverige	87	85	85
	Födda utomlands	13	15	15
Medelålder		47	49	49
Andel (%)	m. ped. högskoleexamen	73	69	71
Andel (%)	m. tillsvid. anställn.	84	79	82
Antal	om räknat till heltids tjänster	33 898	3 565	1 378

Not. Folkhögskolan rapporterar per kalenderår. Jämförelsen görs mot lärare som undervisar i allmän kurs. Heltid beräknas utifrån rapporterad omfattning. Tjänstlediga ingår i totalrapporteringen av pedagogisk personal, men ej indelat per kurstyp.

Som en jämförelse med folkhögskolans 71 procent lärarexaminerade lärare, hade 69 procent av lärare inom komvux pedagogisk högskoleexamen och gymnasieskolan 73 procent under läsåret 2018/19, samtliga huvudmän inräknade². Folkhögskolan och komvux hade en något högre andel lärare födda utomlands jämfört med gymnasieskolan.

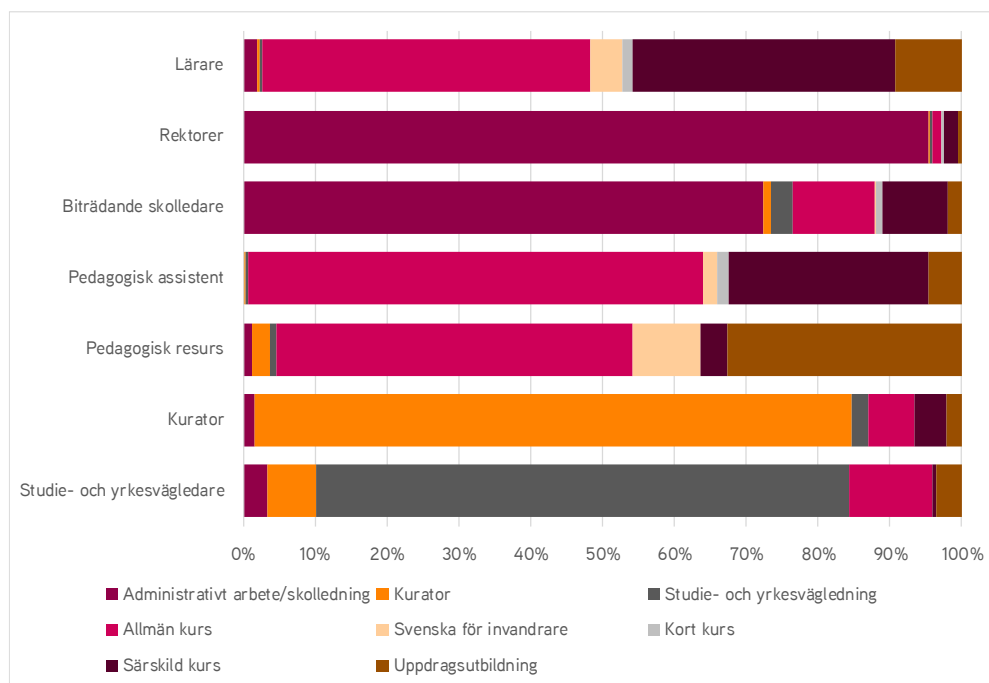
Tjänstgöring utifrån befattning

Hur tjänstgöringen fördelades per arbetsområde redovisades för en person procentuellt utifrån andelen av heltidstjänst.

I genomsnitt användes lärares arbetstid såhär:

- 46 % Allmän kurs
- 37 % Särskild kurs
- 9 % Uppdragsutbildning
- 5 % Svenska för invandrare
- 2 % Administrativt arbete/skolledning
- 1 % Kort kurs

Jämfört med 2018 använde lärare en större andel av tiden till särskilda kurser och något mindre till allmän kurs.

²Källa: Skolverket - Tabell 1 A: Pedagogisk högskoleexamen, anställningslag och heltidstjänster läsåren 2004/05–2018/19

Pedagogiska assistenter finansierade med förstärkningsbidrag arbetade 63 procent av tiden i allmän kurs och 28 procent i särskild kurs. De övriga pedagogiska resurserna användes främst i allmän kurs och uppdragsutbildning medan insatsen i särskild kurs var marginell.

Personalens ålder

Tabell 6 Medelålder per befattning

	2017	2018	2019
Studie- och yrkesvägledare	47,1	45,8	47,8
Rektorer	53,4	52,9	54,3
Biträdande skolledare	50,5	48,8	49,6
Lärare	48,3	47,3	48,5
Kurator	49,9	49,4	49,4
Pedagogisk assistent			46,6
Pedagogisk resurs			45,6
Total	48,6	47,6	48,6

De i rapporteringen nya befattningarna pedagogisk assistent och resurs hade den lägsta medelåldern om ca 46 år, rektorer den högsta med 54 år. Sett över en treårsperiod har inga större förändringar skett i medelåldrarna per befattning.

Tabell 7 Åldersfördelning, andel (%) per kön och ålderskategori

Ålder	<= 25	26 - 35	36 - 45	46 - 55	56 - 65	66+	Total
Kvinna	66	60	62	62	60	46	60
Man	34	40	38	38	40	54	40

Kvinnor är i majoritet i de flesta åldersgrupper. Jämnast könsfördelning visar sig i åldrarna över 65 år, det är den enda åldersgrupp där män utgör majoritet med 54 procent. Jämn könsfördelning finns därutöver i åldersgrupperna 26–35 år och 56–65 år.

Tabell 8 Anställningsform, andel (%) per befattning, kön och totalt antal

	(uppgift saknas)	Tillsvidareanställd	Visstidsanställd (tidsbegränsad anställning)	Övriga anställnings- eller tjänstgörings-	Total
Studie- och yrkesvägledare	2	85	8	5	59
Rektorer	1	94	4	1	158
Biträdande skolledare	3	91	5	1	160
Lärare	4	73	19	4	4 127
Kurator	4	71	19	6	99
Pedagogisk assistent	1	79	19	1	278
Pedagogisk resurs	0	51	43	6	70
Man	3	72	19	6	1 959
Kvinna	4	74	19	3	2 992
Total	4	73	19	4	4 951

Anställningsformer

Den vanligaste anställningsformen var tillsvidareanställning med totalt 73 procent för alla befattningar. Lärare och kuratorer var i högre grad visstidsanställda. Lägst andel tillsvidareanställda hade befattningen pedagogisk resurs. För kvinnor var tillsvidareanställning något högre än för män.

Folkbildningserfarenhet

Rektorer och biträdande skolledare hade som tidigare år längst erfarenhet av folkbildning och folkhögskola. Medeltalet för dem var runt elva anställningsår inom folkhögskola. De har också i högre grad erfarenhet av att vara anställda i studieförbund.

Kuratorer hade det lägsta medeltalet för anställningsår inom folkhögskola.

Tabell 9 Folkbildningserfarenhet per befattning antal år i medeltal

	Folkhögskola		Studieförbund	
	Anställd	Förtroendevald	Anställd	Förtroendevald
Studie- och yrkesvägledare	7,6		0,4	
Rektorer	11,6	0,6	1,6	0,4
Biträdande skolledare	10,4	0,5	0,9	0,1
Lärare	7,1	0,2	0,3	
Kurator	3,8		0,1	
Pedagogisk assistent	6,3			
Pedagogisk resurs	4,4			
Total	7,2	0,2	0,3	

Ämnesinriktningar för undervisande personal

I insamlingen efterfrågades vilka huvudsakliga ämnesområden som personen undervisat i.

I den allmänna kursen dominerade de behörighetsgivande ämnena.³ Svenska var det vanligaste undervisningsämnet. Därefter följde samhällsorientering, språk (engelska), matematik och naturorienterande ämnen. Även estetiska ämne fanns representerade, liksom en mindre del yrkesämnen och teknik.

Tabell 10 Huvudsaklig ämnesinriktning för undervisande i allmän kurs

Inriktning	Antal
Svenska och Svenska som andraspråk	474
Samhällsorienterande ämnen	429
Språk	357
Ämnesövergripande	327
Matematik	273
Estetiska ämnen	162
Naturorienterande ämnen	162
Yrkesämnen och teknik	46
Ej undervisning	153
Total	2 383

Undervisningen i särskilda kurser dominerades av estetiska inriktningar som musik, dans och dramatik liksom bild- och form. Därefter följde samhälls- och beteendevetenskap, religion svenska, friskvård och socialt arbete.

---

³ Universitets- och högskolerådets föreskrifter; UHRFS 2014:1

Tabell 11 Huvudsaklig ämnesinriktning för undervisande i särskild kurs

Inriktning	Antal
Musik, dans och dramatik	515
Ämnesövergripande	232
Bild- och formkonst	183
Samhälls- och beteendevetenskap	169
Religion	108
Svenska och litteraturvetenskap	101
Idrott och friskvård	92
Socialt arbete och vägledning	82
Konst och media, övrig/ospecificerad utbildning	74
Medieproduktion	72
Konsthantverk	68
Främmande språk och språkvetenskap	65
Pedagogik	63
Hälso- och sjukvård	43
Lantbruk, trädgård, skog och fiske	43
Material och Tillverkning	32
Formgivning	31
Tolkutbildningar	29
Fritidsverksamhet för barn och ungdom	24
Journalistik och medievetenskap	20
Turism, resor och fritid	16
Ej undervisning	74
Total	2 136

